

Ольга КРАВЧУК
(Київ, Україна)

НА ШЛЯХУ ДО КОМПЕТЕНТІСНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У ПРОФІЛЬНОМУ НАВЧАННІ ЗА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Створюючи дидактичну модель профільного навчання за еколого-економічним спрямуванням у закладі загальної середньої освіти важливим орієнтиром є компетентнісні результати, яких має гарантовано досягти випускник. Отже, мають знайти своє системне рішення питання створення дидактичних умов для досягнення їх у концепції, базовій педагогічній технології та структурі змісту навчання. Відповідно маємо декларацію з десяти компетентностей у концепції Нової української школи, які сформульовані на основі порад освітян Євросоюзу та визначають загальну освітню політику в нашій країні [3]. Серед них маємо дві, які вказують на актуальність еколого-економічної спрямованості навчання - це № 7 «ініціативність і підприємливість» та № 10 «екологічна грамотність і здорове життя». Якщо взяти ретроспективу становлення наукових досліджень з екології і економіки та впровадження сучасних уявлень про еколого-економічні важелі виживання в зміст шкільного навчання як на рівні предметів, так і у виховній роботі, то можемо відзначити, що зроблені певні кроки щодо нарощення методичного та академічного забезпечення для досягнення поставленої мети [1; 2; 4; 5].

Також в концепції Нової української школи маємо вказівку на бажаний портрет випускника - «особистість, інноватор, патріот», але запропоновані «наскрізні уміння» не є повноцінним інструментом досягнення сформульованої, але надзвичайно неконкретної освітньої суспільно

ціннісної мети. Мабуть йдеться про такі методологічні принципи: забезпечення особистісного розвитку в навчанні; створення умов для освоєння технологій та набування досвіду дослідницької (винахідницької) діяльності; забезпечення формування духовних цінностей, які об'єднують український народ і ведуть його до миру та злагоди.

Дослідження показують, що про питання цінності освіти замислюються від 45 до 70 відсотків учнів 9-х і 11-х класів. Переважає визначення і розуміння цінності не самої освіти, а отримання документу про неї. Це часто обумовлено присвоєними із спілкування з батьками (або іншими авторитетними дорослими) навчальних установок та пасивною позицією вчителів щодо роз'яснення розвивальної цінності навчання і методичної реалізації їх. Також виявлено, що про чітке усвідомлене освітнє замовлення в учнів та їхніх батьків поки рано говорити - для цього має вестись роз'яснювальна та спонукальна робота, яка і вплине на формулювання бажаних ціннісних результатів навчання у закладах загальної середньої освіти. Цікаво, що пояснити зміст прислів'я «Знання за плечима не носити» спромігся тільки кожен другий опитуваний (як серед учнів, так і серед дорослих).

Учитися за власним освітнім запитом, використовуючи якісні електронні ресурси, виставлені у відкритому доступі на теренах Інтернету, готові менше 20 відсотків учнів 9-х класів та біля 30 відсотків учнів 11-х класів. Так опосередковано ми формулюємо два припущення: 1) учнівська позиція у інших випускників не сформовано; 2) школа не готує учнів до самоосвіти і саморозвитку впродовж життя. Але ж країні потрібні сміливі освічені громадяни готові взяти на себе відповідальність за грамотне, активне, обґрунтоване, інноваційне перетворення нашого суспільного життя.

Нами виявлені сфери життєдіяльності, які більш-менш зрозумілі для учнів 9-х і 11-х класів, в яких вони бачать свою реалізацію, через які вони можуть скласти певний план на власне майбутнє, а саме: освоєння філософії здорового способу життя, втілення ідей збереження власного здоров'я та створення здорового простору життя у власній буденності; самореалізація у певному виді трудової діяльності, досягнення високих фахових результатів; самореалізація через спілкування з друзями, колегами, сусідами, однодумцями тощо); самореалізація у родині (створення власної родини, виховання нащадків, спілкування з батьками і рідними, вивчення родового коріння тощо); освіта / навчання; якісний відпочинок, розваги; досягнення популярності, авторитетного статусу в суспільстві.

Під час діагностичних бесід в контексті бачення власного майбутнього учні починають формулювати важливі для себе компетентності. Виявляється, що академічна успішність не є найважливішим особистісно ціннісним результатом навчання як його прийнято інтерпретувати.

Профільне навчання за еколого-економічним спрямуванням можна реалізувати взявши автономію і створивши унікальний освітній продукт з інноваційною педагогічною технологією, виходячи за межі академічного результату, окресливши зрозумілі гарантовані компетентнісні результати, які стануть ресурсом розбудови територіальної громади. Немає жодного населеного пункту, в якому свідомо відмовляться від освіти, яка допоможе вибудувати сприятливе для людини здорове середовище. Яка надихне обґрунтованим оптимізмом і винахідливістю мешканців на побудову раю на своїй рідній землі. Якщо цей виклик і відповідна можливість не знайдуть гідної реалізації - села і маленькі містечка України просто потроху зійдуть з мапи країни.

Нашому науково-методичному товариству потрібні сміливі системні педагогічні працівники, які у творчому тандемі з науковцями створюють і реалізують відповідну дидактичну систему.

Література:

1. Вовк В. Екологічна економіка - від доктрини до політики [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8971/Vovk_Ekolohichna_ekonomika_vid_doktryny.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України. Бібліографія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=FNL0sh0AAAAJ&hl=uk>

3. Національний екологічний центр. Бібліографія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://necu.org.ua/bibliografiya/>

4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>

5. Хлобистов Є. Екологічна безпека трансформаційної економіки / Є. В. Хлобистов / [РВПС України НАН України; за ред. С. І. Дорогунцова]. - К.: Чорнобильінтерінформ, 2004. - 336 с.